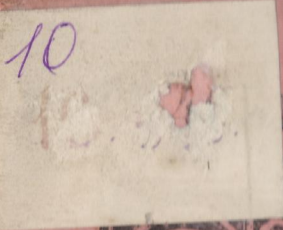

10

Въ тор. Просвѣта уада въроманскя в. 27
I КНИЖКА ДВА НАЧОДЪ

№1. Понедѣленъ
Лѣта 1891г.

Ч.

131.

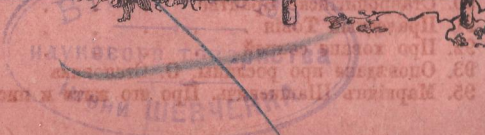

"ПРОСВѢТА"

Образы Страстей
ИСУСА ХРИСТА
Цѣна 10 кр.

Рѣкъ 1891.
Книжочка 4.

Въ тов. „Просвѣта“ улица Вѣрменска ч. 27. можна достати:

I. КНИЖКИ ДЛѢ НАРОДУ.

10. Перекотиполе	8 кр.
24. Житє честного чоловѣка	10 кр.
25. XII пѣсней о св. Николаю	5 "
26. Ягь ярмаркувавъ Тарасъ	6 "
27. Добре роби, добре буде	7 "
28. Мотыль, читанка для руского народу	10 "
29. Старый Ефремъ, Н. Устяновича	10 "
30. Що насъ губить, Ст. Качалы	12 "
32. Росказы про небо и землю	12 "
33, 34. Росказы про силы природы, Ч. I. и II. по	10 "
35. Вексель и лихва, наша бѣда	12 "
36. Оповѣданє о житю св. Бориса и Глѣба.	10 "
37. Житє Т. Шевченка	14 "
38. Повѣстки для дѣтей	15 "
39. Що то таке провизоріа?	8 "
40. Сестра. Оповѣданє М. Вовчка	5 "
41. Байки Павла Свого	12 "
42. Трийцять лѣтъ тверезости	20 "
43. У пропасть дорога ховзка	18 "
44. Вѣнокъ	8 "
45. Нива	10 "
46. Пасѣвка	14 "
47. О управѣ рослинъ господарскихъ	20 "
48. Про житє	8 "
49. Зоря	12 "
50. 52, 56, 70, 80, Исторія Руси ч. I. 15 кр., ч. II. 13 кр. ч. III. и V. 18 кр., ч. IV. 16 кр.	" "
51. Звѣрята шкѣднїи и пожиточнїи	32 "
55. На досвѣдкахъ	12 "
59. Паша душа въ господарствѣ	25 "
60. Веснянка, читаночка для малыхъ и старыхъ	15 "
61. Дещо про здоровє	10 "
62. Житє св. Кирила и Методїа	12 "
64. Ленъ и коношлѣ	14 "
65. Мертвецкїи великденъ	8 "
66. Рогата худоба	35 "
67. Житє св. великомучен. и лѣкаря Панталеймона	10 "
68. Помѣчь власна Смайльса. Часть I.	15 "
71. Про живоплоты и лѣсы	28 "
72. Венямїнъ Франклїнъ	12 "
73. Дрѣбна птица госпѣдурска	30 "
74. Чимъ люде живїи	10 "
78. Споминки про житє Волод. Барвѣньского	6 "
79. Вѣдкрытє Америки	10 "
81. Про законъ о товариствахъ	10 "
84. Житє св. Евстахїа	" "
89. Исторія Украины: Полуботокъ и Кюльнишевскїи	7 "
90. Ставропїгїйске Брацтво	16 "
91. Праведный Товїа	8 "
92. Про хованє свиней	30 "
93. Оповѣданє про рослины, О. Степовика	30 "
95. Маркїанъ Шашкевичъ. Про єго житє и письма	18 "

06
4661

Заг. 106- $\frac{24}{11}$ 50

ОБРАЗЫ

СТРАСТЕЙ ИСУСА ХРИСТА.

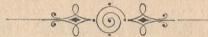
16.919

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

Написавъ

ВАСИЛЬ ЧЕРНЕЦКІЙ

гр. кат. парохъ Сьльци белзкого,

Зъ пятьма образками.

Магелан

У ЛЬВОВѢ 1891.

Коштомъ и заходомъ Товариства „Провсвѣта“.

Зъ друкарнѣ Товариства имени Шевченка

подоъ зарядомъ К. Беднарского.

937-421.112

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 23459

1. Рада нечестивыхъ.

Надъ великимъ та люднымъ мѣстомъ Єрусалимомъ розпростерла ся темна и мовчалива нѣчь. Густі хмари залягали далеке небо, а зъ-за нихъ выринавъ десь-колись блѣдый мѣсяць, однакъ скоро ховавъ ся зновъ за чорну заслону, неначе жахавъ ся дивитись на Єрусалимъ та на тыхъ людей, щѣ жадѣбно бажали напоити сердца свои невинною кровію Сына Божого. Нѣчну тишину перерывала десь-колись римска сторожа, щѣ переходила улицями мѣста, та спѣвы жидѣвскихъ паломникѣвъ, щѣ зъ далекихъ сторѣнъ наближувались до Єрусалима на празникъ великодня.

По домахъ було темно. Лишь де-куды блимало блѣде свѣтло, присвѣчуючи людямъ при ладженю агнца пасхального. Въ однѣмъ тѣлько домѣ, у первосвященника Каяфы, горѣло яснѣйше, и вела ся оживлена бесѣда. На округъ стола сидѣли старшій вѣкомъ люде, а передъ ними лежали стосы списаныхъ книгъ. Се зѣбралась була старшина жидѣвска пѣдъ проводомъ свого первосвященника. Видно, нарада була якась важна, накопи такъ пѣзно вѣдбувалась. И справдѣ! Зѣбраній жида радили надъ тымъ, якимъ бы способомъ дѣстати въ свои нечисті руки Іисуса Христа, бо въ своѣй злобѣ не могли вже довше смотрѣти на его святу науку та великі чуда, щѣ пригортали до него тысячѣ жидѣвъ и поганѣ.

Въ часѣ голосной нарады застукавъ хтось до дверей. Въ комнатѣ стала на хвилю тишина и всѣхъ очи звернулись идъ дверямъ. Коли вѣдчинено, вступивъ до комнаты высокій чоловікъ. Его поганый поглядъ и понуре лице вказували на те, що въ грудехъ крые ся нечиста душа. Се бувъ Юда Искаріотскій, родомъ зъ малого мѣсточка Каріоту, тымъ то прозвали его „Искаріотскимъ“, — одинъ зъ дванайцати Апостолѣвъ Христовыхъ. Мерзке скупство и ненасычене лакомство гроша та достаткѣвъ огорнули его сердце такъ, що придушили въ нѣмъ всяке благородне чувство. Юда гадавъ съ першу, що коли Христось вѣдбере вѣдъ Римлянъ престолъ царя Давида и стане королемъ юдейскимъ, то зробиць его высокимъ достойникомъ, и дасть ему славу и маетки. Але вѣнъ переконавъ ся скоро, що Христось не думае воевати съ Римлянами и засѣдати на престолѣ Давидовѣмъ, що его царство не зъ сего свѣта. Вѣнъ ставъ томú рѣвнодушнымъ для своего Учителя, ему вкучились уже труды та невыгоды апостольскій, — ба що бѣльше: по свѣдоцтву св. евангелиста Іоана ставъ ся вѣнъ въ послѣднихъ часахъ такимъ невѣрнымъ скарбникомъ Іисуса, що ховавъ собѣ часть дарѣвъ, які складали въ его руки побожні люде для Христа. Будучи черезъ три роки Апостоломъ Христовымъ, знавъ Юда дуже добре, якъ ненавидѣла старшина жидѣвска Іисуса; вѣнъ постановивъ тому за пѣдшептомъ злого духа покоры стати зъ сего. Длятого пѣйшовъ вѣнъ потайкомъ въ ночи до дому первосвященника Каяфы, котрого знавъ лично, и заставъ тамъ збрану старшину жидѣвску.

Каяфа привитавъ Юду ласкаво и просивъ розгоститись. За хвилю поплыла дальше перервана бесѣда и зновъ радила старшина жидѣвска надъ святою наукою Христа. Вкѣнци озвавъ ся одинъ ученый жидъ: „Якъ то,

чи довго еще будемо байдужно приглядатись, якъ Христось голосить въ цѣломъ краю нову науку, и якъ горнуть ся до него люде? чи вы не бачили, якъ передь кѣлькама днями витавъ его нарѣдъ въ Єрусалимѣ мовь бы якого царя, стелячи єму пѣдъ ноги свою одежу та галузки зъ деревъ? чи не чули, якъ вѣнъ ганьбитъ нашихъ фарисевъ, якъ порѣвнює ихъ зъ гробами, щѣ зъ верха нѣбы краснѣ, а въ серединѣ повнѣ гнилѣ. Черезъ его науку стоить порожною святиня божа, а старшина наша тратить свое значѣнє у народа. Коли такъ далѣй пѣйде, то весь нарѣдъ увѣритъ въ него и оголосить его своимъ королемъ, — а тогды прийдуть Римляне зъ вѣйскомъ, збурять наше мѣсто, а насъ зъ женами и дѣтьми поженуть въ далекий полонъ.“ На се пѣднѣсь ся архиерей Каяфа и сказавъ гордо: „Такъ дальше остати не може; тутъ лишъ одна рада, пѣймати Іисуса и вѣддати судови; прецѣнъ лѣпше, щѣбы померъ одинъ чоловѣкъ, якъ щѣбъ мавъ задля него гинути цѣлый нарѣдъ? мы щедро нагородимъ того, хто вѣддасть въ нашѣ руки Іисуса Христа!“

На згадку про нагороду запалилось лице лакомого Юды, щѣ сидѣвъ доси супокѣйно та прислухувавъ ся уважно тѣй нарадѣ старшины жидѣвской. Лукавый ученикъ, щѣ дививъ ся своими очима на чуда Христовѣ, щѣ видѣвъ, якъ Іисусъ лѣчивъ недужныхъ, якъ выганявъ зъ бѣсноватыхъ людей дѣявола, якъ воскрешавъ мертвыхъ, накормлявъ кѣлькама хлѣбами тысячѣ народа, — той ученикъ не обѣзвавъ ся за своимъ Учителемъ нѣ однимъ слѣвцемъ. Ба щѣ бѣльше! Скоро почувъ про нагороду, вставъ зѣ свого мѣсця, а хотячи обѣцянѣ заплату загарбати для себе, приступивъ близше до книжникѣвъ та озвавъ ся: „Не легка то рѣчь найти чоловѣка, щѣ вѣддавъ бы Іисуса Христа въ вашѣ руки;

вы знаете се добре, що Христось не ходитъ одиноко; за нимъ все идутъ ученики та численный нарѣдъ. Коли схочете пѣимати его въ день, то стануть они въ его оборонѣ, и вы вернете завстыдженій зъ нѣчимъ; а схочете дѣстати его въ ночи въ свои руки, то дежь найдете чоловѣка, щѣ показавъ бы вамъ его нѣчлѣгъ?“

„Правду каже Юда, вѣдозвали ся жидаы, — не легка се справа, бо дѣйсно не маемо такого чоловѣка, щобы намъ въ сѣмъ помѣгъ!“

На то вставъ архiereй Каяфа, и пѣдлещуючись до Юды, глянувъ ему въ очи и запытавъ: „А ты не выдавъ бы намъ Исуса Христа? ты-жь знаешъ добре все его дороги, тобѣ не прииде тяжко выслѣдити та вказати намъ мѣсце, де бы мы могли его пѣимати; за сю прислугу нагородимо тебе грѣшми, а наша старшина обдарить тя своею ласкою.“ Тою обѣцянкою дуже утѣшивъ ся лукавый ученикъ Христовый; однакъ вѣнъ хотѣвъ близше дѣзнатись, яка буде ему нагорода за зраду свого святого Учителя, и тому запытавъ Каяфы: „А щожъ менѣ дасте, наколи вамъ выдамъ Исуса Христа?“ — „Дамо тобѣ трицять сребреникѣвъ“, вѣдповѣвъ Каяфа.

„Добре“, сказавъ безъ намыслу Юда, и тымъ однимъ словомъ приставъ невѣрный ученикъ на выдане найсвятѣйшого Спасителя въ руки завзятыхъ ворогѣвъ. И сейчасъ выплативъ ему архiereй Каяфа злочаснѣ сребреники.

Зъ лукавою радостью сховавъ лакомый Юда одержанѣ грошѣ, — такъ самѣ зрадувала ся и старшина жидѣвска, що найшла за 30 сребреникѣвъ предателя, щѣ мавъ вѣддати имъ невинного Христа. Ще хвилю умовляли ся Жидаы зъ Юдою, якъ перевести имъ се гидке дѣло; стало вкѣнци на тѣмъ, що Юда мавъ повѣдомити

Каяфу, коли прийде одвѣтний часъ, щобъ поймаи Христа. Въ пѳзну пору оставила старшина жидѳвска зъ Юдою палату Каяфы, — а сей попращавъ ихъ словами: „Егова (Богъ) най стереже васъ, та дасть вамъ супокѳй и щасте!“ За часочокъ погасло свѣтло въ домѣ архiereя.

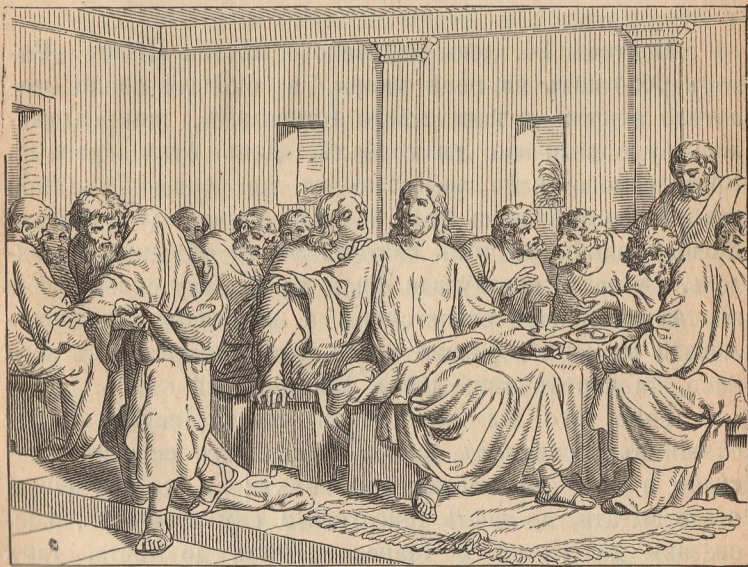
2. Послѣдня вечера.

Наставъ 14. день жидѳвского мѣсяця Низанъ. Вътеръ розѳгнавъ на небѣ хмары, а сходяче сонце озолотило ясными лучами мѣсто Єрусалимъ, що розложилось було величаво на горбахъ. День бувъ красный. Вѳдъ самого рана розлягавъ ся по улицяхъ великій гамѳръ, бо зъѳхалось було зъ цѣлого краю дуже богато Жидѳвъ, чтобы въ тѳмъ святѳмъ мѣстѣ обходити великденъ. Се свято празнували Жиды на памятку освободженя зъ тяжкой неволѣ египетской; а на згадку того заковали въ кождѳй родинѣ чисте ягня, споживали зъ него мясо, та черезъ сѣмъ днѣвъ ѳли прѣсный хлѣбъ.

Рано того дня (въ четверъ) витавъ Исусъ въ Вифтаніи въ гостиннѳмъ домѣ Лазаря и его сестеръ. Лягѳдно и мило промавлявъ до всѣхъ; а коли ученики стали пытати, де мають приготовити ему ягня пасхальне, сказавъ до Петра и Іоана: „Идѣть до мѣста, тамъ стрѣнете чоловѣка, що буде нести збанъ воды, — пойдѣть за нимъ въ дѳмъ, и тамъ приготуйте пасху.“ Ученики сповнили волю свого Учителя, и приготвили ягня пасхальне въ домѣ, що стоявъ коло горы Сіѳньской.

Коли день ставъ клонитись идъ заходу, попращавъ Христосъ своихъ другѳвъ въ Вифтаніи и удавъ ся послѣдній разъ до Єрусалиму. Тамъ вступивъ зѳ своими

учениками въ свѣтлицю Сіоньску и засѣвъ мовчки до стола пасхальнаго. Коло него Петро и Іоанъ, — за ними другі апостолы. На столѣ лежало пасхальне ягня, рѣжнї зѣля, прѣсный хлѣбъ та вино. Іисусъ глянувъ на ягня, щѣ було образомъ его близкихъ мукъ, и глубокий жаль бувъ замѣтный на его лица. Тихій сумъ огорнувъ и всѣхъ ученикѣвъ. Вкѣнци проговоривъ Іисусъ жалѣсно: „Я бажавъ горячо споживати зъ вами се ягня,

бо не буду уже святкувати зъ вами пасхи, ажъ въ царствѣ небеснѣмъ.“

По вечерѣ вставъ Іисусъ вѣдъ стола, скинувъ верхню одежу, и наливши воды въ умывальницю ставъ умывати ученикамъ ноги. Всѣ ученики здумѣлись, — Господа неба и землѣ видѣли у своихъ нѣгъ! Петро

не могучи здержатись упавъ на колѣна и кликавъ : „По-вѣкъ не умыешь моихъ нѳгъ!“ Однакъ Христосъ успокоювавъ его ласкаво мовлячи : що симъ дае имъ важну науку, щобъ и они однї другимъ такъ чинили, якъ вѳнъ имъ чинивъ.

Опѳсля засѣвъ Иисусъ зновъ до стола. Въ комнатѣ залягла глубока тишина, — зближилась велика хвиля. У давныхъ народѳвъ бувъ звычай, що гостѣ на знакъ любви дѣлили ся при кѳнци пиру однимъ хлѣбомъ та пили зъ одной чашѣ. И Христосъ взявъ въ руки хлѣбъ, пѳднѣсь очи до небесного Отця, поблагословивъ и сказавъ : „Приймѣть и ѣжте, се есть тѣло мое, котре буде за васъ выдане на вѳдпущене грѣхѳвъ“. Потѳмъ взявъ чашу зъ виномъ, поблагословивъ такожь, и подавши ученикамъ сказавъ : „Пийте зъ неи всѣ, се есть кровь моя нового завѣта, котра за васъ и за многихъ проле ся на прощене грѣхѳвъ.“ Ученики принявши святї Дары, подавали ихъ собѣ зъ рукъ до рукъ и споживали.

По сѣмъ затревоживъ ся Иисусъ въ духу, знаючи про нечестыве дѣло Юды. Сумно споглядавъ на него и промовлявъ трѳгаючими словами, але сердце лукавого не зрушилось. Вкѳнци промовивъ Иисусъ зъ жалемъ : „На правду кажу вамъ, що одинъ зъ васъ мене зрадитъ.“ Апостолы зворушились и споглядаючи одинъ на другого пытали : „Чи то я?“ Иисусъ вѳдповѣвъ : „Кому подамъ хлѣбъ умоченый въ соли, той выдасть мене,“ — и подавъ Юдѣ. Огидный зрадникъ посмѣвъ ще запытати Христа : „Чи то я?“ А почувши вѳдповѣдъ Иисуса : „Ты мене зрадишь, але щѳ маешь робити, роби скоро!“ — вставъ вѳдъ стола и выйшовъ зъ комнаты.

Иисусъ лишившись зѳ своими вѣрными учениками, ставъ зъ ними прощатись. Сумно обявивъ имъ, що

се послѣдня его вечера зъ ними, — напоминавъ ихъ горячо, щобъ любили ся мѣжь собою, — а далѣй передсказувавъ, що Петро вѣдрече ся его и на всѣхъ нихъ найдуть тяжкїи часы. Ученики посумнѣли на тїи слова, однакъ Іисусъ потѣшавъ ихъ и моливъ за ними небесного Отця. Вкѣнци заспѣвавши Богу похвальну пѣсню, вставъ вѣдъ стола и пѣйшовъ зъ своими одинадцяти вѣрными за мѣсто.

3. На горѣ Оливнѣй.

Передъ мѣстомъ Єрусалимомъ, на схѣдъ сонця, тягне ся помѣжь красными горбами чудна долина, звана долиною Іосафата, а нею плыне потѣкъ Кедронъ. За потокомъ розложилось село Гетсеманъ зъ горѣдомъ, — а за тымъ взноситъ ся щѣ разъ выше гора, покрыта густымъ оливнымъ лѣсомъ, и тому прозвана Оливною (Елеонскою). Ту стоять вѣдвѣчнїи оливнїи дерева, склонюючи густе галузе идъ землѣ и кидаючи на-вкруги якусь тужливу тѣнь.

Вже пару годинъ минуло, якъ зайшло сонце. На улицяхъ Єрусалима стало тихо, — многїи свѣточнїи гостѣ пѣйшли на супочинокъ; лишь мѣсяць кидавъ свое блѣде свѣтло на вежѣ Єрусалима и на верхи горы Оливной. Въ таку пору выйшла зъ брамъ мѣста горстка людей. Попереду ступавъ мужъ, на котрого ангельскѣмъ лицю видно було тяжкїи жалъ; за нимъ ишло одинадцять другихъ мужѣвъ, вельми зажуреныхъ. На-вкруги царювала глубока тишина, котру перерывало лишь журчане потока Кедрона. Такъ ступали они середъ ночи черезъ самотну долину ажъ до города Гетсеманьского. Тамъ озвавъ ся Господъ жалѣбнымъ голо-

сомъ до своихъ ученикѣвъ : „Останьте ту,“ — а самъ поѣшовъ дальше въ гущу. Лишь троихъ ученикѣвъ взявъ съ собою : Петра, Якова и Иоана.

На горѣ было тихо, лишь нѣчный вѣтеръ шумѣвъ въ галузяхъ деревъ. Въ той глухой самотѣ переняла Иисуса страшна тревога, и зъ жалеми прорекъ вѣнъ до своихъ ученикѣвъ : „Сумна есть душа моя ажъ до смерти, останьте ту и чуйте зѣ мною.“ По сихъ гѣркихъ словахъ вѣдѣшовъ вѣдъ нихъ, и упавъ въ тѣни деревъ на колѣна. Тамъ настала та страшна година, въ котрой вѣчный Судя вложивъ на него грѣхи цѣлого свѣта. Иисусъ ставъ тяжко скорѣти. Вѣнъ бачивъ вже, що Юда его продавъ, що Петро вѣдрече ся, и всѣ ученики его опустять; видѣвъ уже напередъ всѣ страданя, якѣ его дожидали: несправедливѣ суды, страшнѣ муки, тяжкѣ крестъ, а пѣдъ нимъ свою матѣрь гѣрко плачучу; — передъ его душею стояли грѣхи цѣлого свѣта вѣдъ Адама до послѣднього чоловіка; вѣнъ знавъ, що для многихъ беззаконникѣвъ будутъ его муки даремнѣ! — Два разы сходявъ Иисусъ до своихъ ученикѣвъ и взывавъ ихъ до молитвы; потѣмъ падавъ зновъ на ту землю, зъ котрой выросла тернина на его святу голову и дерево на страшнѣ крестъ, и моливъ ся горячо : „Отче мѣй, коли можна, вѣдверни вѣдъ мене тѣ муки, однакъ не моя воля, але твоя най стане ся!“ Душу его перенявъ такѣ бѣль, що кровавий пѣтъ выступивъ на чоло и спадавъ по святѣмъ лицу на землю. Въ сѣй тяжкѣй хвили явивъ ся ангель зъ неба и влявъ въ его душу нову силу. Сильнѣ духомъ пѣднѣсь ся Иисусъ зъ землѣ и вышовъ противъ высланникѣвъ пекла. „Вставайте и ходѣть!“ промовивъ до ученикѣвъ, „бо зближаєсь той, що мене зрадитъ!“

Въ ту пору вийшла зъ брамъ мѣста товпа людей, и при слабѣмъ свѣтлѣ лѣхтарнѣ посувалася черезъ долину Кидрону, а далѣй стала приближатись до горы Оливной. Небавомъ зачавъ доходити гомѣнъ оружя, и за хвилию вступила товпа въ городъ гетсеманскій. Попереду ишовъ Юда Искаріотскій, одинъ зъ дванадцяти апостолѣвъ, розглядаючися на вкруги наче дикій тигръ, щобъ кинутись на свою жертву. Вѣнъ провадивъ Жидѣвъ та жовняръ, щобъ вѣдати свого Учителя въ руки ворогѣвъ.

4. Пѣймане Ісуса.

Юда Искаріотскій удавъ ся по тайнѣй вечери пѣсля даной обѣтницѣ до дому архiereя Каяфы. Тамъ заставъ вѣнъ многихъ изъ старшины жидѣвскои, щѣ нетерпеливо ждали на него, щобъ дѣзнатись, коли зможуть дѣстати Христа въ свои руки. „Хочете пѣймати Ісуса, озвавъ ся до нихъ Юда, то нынѣ або нѣколи! Вѣнъ молить ся теперъ зъ учениками за мѣстомъ; берѣть оруже и ходѣть, покажу вамъ мѣсце, де его безъ всякого опоры спѣймаете; коли вѣдложите, не буду виненъ, коли все пропаде.“ Старшина зачала радити и стануло на тѣмъ, щобъ послухати Юду и просити Пилата о вѣддѣлѣ вѣйска, крѣмъ того узброити еще 20 слугъ изъ прибочной службы Каяфы, и заразъ брати ся за дѣло. Приказали отже слугамъ готовитись, а Каяфа пѣйшовъ до Пилата. Ту представивъ вѣнъ Ісуса чоловѣкомъ дуже небеспечнымъ, не лишъ для вѣры жидѣвскои але и для римскои держави, и просивъ Пилата, щобъ велѣвъ его пѣймати и поставити передъ судъ. На

такі обвиненія призволивъ Пилать дати вѣйскову помѣчь; и недовго опѣсля станула рота римскихъ жовняровѣ, узброена въ мечѣ и списы, передъ домоу Каяфы. Такъ приладжена и узброена юрба рушила пѣдъ проводомъ зрадника Юды бѣчными улицями мѣста Єрусалима до горѣда гетсеманьского, несучи лѣхтарнѣ, смолоскипы, ланцухи и шнуры. До походу прилучило ся багато зъ старшины жидѣвской; зъ ними змовивъ ся бувъ Юда: „Кого я по-

цѣлю, той есть Христось, того поймайте!“ Тихцемъ наблизивъ ся похѣдъ до горѣда. Юда узрѣвши тамъ Христа, приступивъ заразъ до него, та цѣлюючи въ лице повитавъ облесными словами: „Здоровлю тя, Учителю!“ Поцѣлунку отже, знаку пріязни и любви, уживъ

лукавый Юда до гидкой зрады! Тяжко заболѣло Иисуса се, що его ученикъ за марный грѣшь злучивъ ся зъ ворогами, та фарисейскимъ поцѣлункомъ выдававъ его въ ихъ руки. Однакъ Иисусъ промовивъ ласкаво до Юды, бажаючи его еще спамятати: „Друже, чога прийшовъ ты сюды; поцѣлункомъ зраджуешь твого Учителя!“ Прикро зробилось и апостоламъ, и они стали острыми словами докоряти Юдѣ за-для мерзкого дѣла.

Иисусъ звернувъ ся тымъ-часомъ до жидѣвской товпы та запытавъ зъ великимъ супокоемъ: „Кого глядаете?“ „Глядаемо, вѣдозвались Жиды, Иисуса Назорея.“ „Се я єсмь,“ вѣдповѣвъ Иисусъ, — а щобы показати, що лишъ зъ власной волѣ вѣддає ся въ ихъ руки, учинивъ своєю всемогучою силою, що на тѣ слова упали они мовъ громомъ раженій на землю. Коли повстали, спытавъ ихъ Христось въ друге. Теперь кинулась товпа жидѣвска мовъ дикій звѣрѣ на Иисуса, стали его бити, рвати за волося, и вязати шнурами та ланцухами. Ученики, побачивши се, хотѣли боронити своего Учителя; а Петро не нагадуючись, кинувъ ся въ тѣй хвили на Жидѣвъ, поваливъ архиерейского слугу Малха на землю и вѣдтявъ єму ухо. На крикъ Малха кинулись римскій жовнярѣ на ученикѣвъ и зачали ихъ розганяти. Але Христось зборонивъ имъ ставати въ его оборонѣ, и уздоровивъ раненого слугу въ очахъ своихъ ворогѣвъ.

Жиды, зрадѣвши що спѣймали Иисуса, засвѣтили бѣльше лампъ, и зъ крикомъ та наругами рушили зъ горѣду гетсеманьского назадъ до Єрусалима. Ученики Христовѣ, побачивши своего Учителя звязаного шнурами въ рукахъ ворогѣвъ, розбѣгли ся на всѣ стороны, и заливаючись слезами слѣдили лишъ зъ далека за походомъ.

Товпа двигнулась зъ Исусомъ идъ передмѣстю, званому Офель. Тамъ мешкали убогїи люде, що жили зъ доставы дерева и воды до святынь ерусалимскои. Старшина жидѣвска знала се, що жителъ Офелю були дуже прихильнїи Исусови, бо вѣнь ихъ учивъ, уздоровлявъ недужихъ и помагавъ въ потребахъ; она побоювалася, щобъ не станули въ его оборонѣ, и просила тому Пилата, чтобы збѣлшивъ въ тѣмъ мѣсци вѣйскову сторожу. Пилатъ вволивъ ихъ волю, и коли похѣдъ станувъ на передмѣстю, то зѣбралось уже вѣйско. Впрочемъ нагромаджували Римляне бѣльше вѣйска у всѣхъ свята жидѣвскїи, не довѣряючи Жидамъ за-для ихъ наклону до ворохобнѣ.

На гамѣръ и крикъ жидѣвскои товпы позривали ся мешканцѣ Офелю зѣ сну та повыходили зъ хатъ, щобъ дѣзнатись, щѣ стало ся середъ нѣчнои темрявы. Пѣзнавши при свѣтлѣ лампъ середъ крикливои товпы блѣдого, збитого и звязаного Исуса, та зачувши всякїи наруги на него, стали тѣ бѣднїи люде зъ плачемъ просити Жидѣвъ: „Пустѣть, пустѣть святого пророка и невинного чоловѣка зъ вашихъ нелюдскихъ рукъ! За що вы его пѣймали и увязнили? Щѣ зробивъ вѣнь вамъ злого? Та-жъ вѣнь насъ учивъ, спомагавъ, и нашихъ недужихъ уздоровлявъ. Нѣхто въ свѣтѣ того не чинивъ, щѣ вѣнь! Майте милосердїе надъ нимъ! пустѣть, пустѣть его!“ Однакъ на дармо молили они милосердїя у ворогѣвъ Христовыхъ; ихъ плачь и слезы не могли зрушити тыхъ сердець, що були твердшїи вѣдъ каменя. Ба, розяренїи Жиды кинулись зъ палицами на безвинныхъ людей, та почали бити и гонити ихъ до хатъ, боячися, щобъ на ихъ плачь не збѣглось бѣльше народа и не освободили Христа.

Б. Иисусъ передъ судомъ Анны и Каяфы. Водречена Петра. Роспука Юды.

На другихъ улицахъ Єрусалима було тихо. Нѣчну тишину перерывавъ часами лишъ голосъ ягнятъ, що мали другого дня жертвуватись Богу въ церквѣ. Тѣлько въ двохъ домахъ на горѣ Сіоньской, у архiereя Каяфы и у тестя его Анны, горѣло ясне свѣтло и змагавъ ся голосный гамбръ. Мужѣ тѣ, дѣзнавшись, що Иисуса пѣй-мано, розѣслали чимъ скорше своихъ слугъ на всѣ стороны мѣста, щобы однихъ Жидѣвъ скликувати на раду, а другихъ зновъ приєднувати на свѣдѣковъ противъ увязненому Христу. О ложныхъ свѣдѣковъ не трудно було постаратись. До Єрусалима наспѣло на великдень богато Жидѣвъ вѣдъ Назарета, Капернаума и другихъ сторѣнъ; мѣжь ними були многі, котрымъ Христосъ вы-тыкавъ у своихъ наукахъ фарисейство и закамѣнѣлость сердца, и котрі про те Христа не любили. Выслані слуги ковтали въ ночи до дверей, будили спячихъ, и зывали ихъ до архiereвѣвъ Анны и Каяфы, та голосили радѣсну вѣсть, що Иисусъ уже въ рукахъ Жидѣвъ и має стати передъ судомъ. Вскорѣ наповнила ся комната архiereвѣвъ лукавыми Жидами, що вже вѣдъ давна завзялись на погибель Иисуса.

Було вже коло пѣвночи и чорні хмары вкры-вали небо, коли вооружена товпа Жидѣвъ и римскихъ жовнярѣвъ, минувши передмѣсте Офель, появила ся передъ домою Анны, и вѣйшла на подвѣре. Анна, старецъ гордый и хитрый, що передше черезъ довші лѣта державъ урядъ архiereя, сидѣвъ вже въ освѣ-тленѣй комнатѣ на подвышенѣмъ мѣсци, окруженный Жидами, та дожидавъ Иисуса. Побачивши его звязаного въ своѣй хатѣ, загорѣвъ вѣнъ ще бѣольшою гордостію и озвавъ

ся зъ злобною наругою до святого вязня: „То ты Исусъ зъ Назарета, ты царь юдейскій, ты приобѣщанный Мессія свѣта? Дежь твоє царство, де твои ученики и численнїи приклонники? То ты зовешь себе Сыномъ божимъ, допчешь законъ Мойсея, и голосишь нову науку мѣжь людьми? Скажи ты передь судомъ, яка твоя наука! Чому мовчишь?... чому не говоришь?“ — На тї слова пѣднїсь Исусъ свою побиту голову и глянувши на Анну прорекъ зъ повагою: „Я учивъ все явно, передь цѣлымъ свѣтомъ; тому пытай тыхъ, що мене слухали“. Всѣ Жиды загорѣли на се гнѣвомъ, въ комнатѣ вчинивъ ся крикъ, а одинъ нужденный слуга, обстаючи нѣбы за честїю архиерея, прискочивъ до Исуса, и ударивъ его въ святе лице, та закричавъ: „То такъ вѣдповѣдаєшь архиереєви?!“ Ся зневага тяжко заболѣла Исуса. Вѣнь, що весь часъ своихъ страшныхъ мукъ не озвавъ ся нѣ словомъ жалю, звернувъ ся теперь до лукавого слуги и вѣдрекъ ему: „Коли я зле сказавъ, то докажи менѣ се, — а коли добре, то за що мене бешь?“

Анна, наругавшись зъ Исуса, вѣдославъ его до архиерея Каяфы. И зновъ двигнула ся товпа середь криковъ и насмѣшокъ зѣ звязанымъ Исусомъ черезъ улицѣ мѣста. Каяфа ждавъ вже нетерпеливо на невинну жертву. Цѣлый дѣмъ бувъ освѣтлений, а въ нѣмъ зѣбравъ ся найвысшїи духовный судъ, званный Синедрионъ, зложеный зъ 70 старцѣвъ и другихъ ученыхъ книжникѣвъ.

Въ попереднихъ лѣпшихъ часахъ пѣдбувавъ ся сей судъ дуже справедливо. При обжалованѣмъ стоявъ его оборонецъ. Обвиняючихъ упоминано поважно, щобъ стерегли ся ложного свѣдоцтва, бо кровь невинного спала бы на ихъ голову. На кожду рѣчь, що могла бы причинитись до оправданя обжалованыхъ або до злодження засуду, звертали пыльну увагу. Але зовсѣмъ

инакше дѣяло ся на судѣ Каяфы, де засудѣ смерти бувъ вже напередѣ постановлений. Коло Ісуса не стоявъ нѣякій оборонецъ. Нѣхто не важивъ ся промовити за нимъ оборонне слово, бо висока рада загрозила вже давно смертію тому, що признававъ бы ся до Христа. Всѣ зібраніи горѣли найбільшою ненавистію ко Ісусу.

Ледво станувъ Ісусъ въ комнату, заразъ вѣдозвавъ ся до него Каяфа зъ гнѣвомъ: „Вже-жъ разъ маємо тебе въ нашихъ рукахъ!“ Но щобы задержати бодай позѣръ справедливости, вѣзвавъ вѣнъ всѣхъ зібранихъ, щобъ виявили свої скарги на Ісуса. Въ комнату поставъ гамѣръ. Много лукавыхъ людей и пѣдкупленыхъ свѣдкѣвъ зачало тиснутись передъ судѣ и обвиняти Христа: „що называє себе Сыномъ божимъ и обѣщанымъ Мессією, що хулить Бога, въ суботу уздоровляє хорыхъ, пристає зъ поганями, пѣдбурює людей противъ старшины, предсказує сумный конецъ великому мѣсту Єрусалимови, та обѣщює збуривши святыню поставити єѣ до трохъ днѣвъ.“ Однако свѣдоцтва тыхъ людей не годились зъ собою, — тому и не можна було на ихъ основѣ засудити Ісуса. Се огѣрчувало цѣлу раду, а єи гнѣвъ стававъ еще бѣльшимъ, коли Ісусъ на всѣ обвиненія не вѣдповѣдавъ нѣ словомъ. Розлючений Каяфа пѣднѣсъ ся зъ свого престола и самъ закликавъ до Ісуса: „Заклинаю тя на Бога, скажи намъ правду, чи ты єси Христось, Сынъ Бога живого!“ Въ комнату настала тишина, всѣ звернули свои очи на Ісуса, и дожидали, що на се вѣдповѣсть. Зѣ супокоемъ и зъ повагою вѣдповѣвъ Ісусъ: „Такъ, я єсмь Сыномъ божимъ, обѣщанымъ Мессією!“ По тыхъ словахъ пѣднявъ ся великій крикъ. Розъяреніи Жиды кинулись на Ісуса, та стали єго бити и рвати за волося. Середъ того крику роздеръ Каяфа на знакъ великого обуренія свою верхню

одѣжь и закликавъ: „Вы всѣ чули зневагу Бога; чи потреба намъ еще свѣдковъ? яку кару заслуживъ вѣнъ за те?“ И мовъ бы пекло піднялось, встала вся старшина зъ своихъ мѣсць и закричала однимъ дикимъ голосомъ: „Вѣнъ заслуживъ на смерть!“

Однакъ жидѣвске право заборонювало выдавати за-судъ въ ночи. Для-того вѣдпустивъ Каяфа зѣбрану раду ажъ до рана, а Иисуса вѣддавъ поки-що пѣдъ надзѣръ численной сторожѣ.

Въ часѣ того суду зазнавъ Иисусъ тяжкого болю ще й вѣдъ найвѣрнѣйшого своего ученика, Петра. Коли Иисуса пѣймали на горѣ Оливнѣй, оставивъ его зразу Петро, але скоро перемогла въ нѣмъ любовь до своего учителя. Вѣнъ ишовъ за нимъ зѣ-далека, щѣбъ дѣзнати ся о его судьбѣ; опѣсля втиснувъ ся до сѣней дому Каяфы и станувъ мовчки коло слугъ, щѣбъ грѣли ся коло огню. Однакъ глубокой смутокъ, який проявлявъ ся на его лицѣ, вчинивъ его заразъ пѣдозрѣлымъ. Вскорѣ спытала его одна слуга: „Ты певно еси такожь одинъ зѣ учениковъ того чоловіка?“ Петро налякавъ ся и вѣдповѣвъ: „Невѣсто, я не знаю его“. Не чуючись ту безпечнымъ, вийшовъ на подвѣре, и тогда запѣявъ когуть въ первый разѣ. Незадовго вернувъ ся зновъ до огню, и ту запытала его друга слуга: „Ты певно такожь одинъ зѣ его учениковъ?“ А коли и другіи стали его допытувати, зачавъ вѣнъ клясти ся и мовити: „На правду, я не знаю того чоловіка“.

Въ тѣй хвили розлягъ ся зѣ свѣтлицѣ Каяфы великой крикъ. Иисусъ визнавъ бувъ тогда, щѣ есть Мессією, и розлючена товпа закричала: „вѣнъ заслуживъ на смерть!“ Петра перенявъ такой жаль, щѣ ледво державъ ся на ногахъ. Се замѣтили стоячій тамъ Жиды и озвались: „И ты еси приклонникомъ его; навѣть по бесѣдѣ твоей пѣ-

знати, що ты еси Галилеєць“. Інший сказавъ: „Я видѣвъ тебе зъ Іисусомъ въ городѣ“. Петро зачавъ зновъ клясти ся, що не знає того чоловіка, — и се запѣявъ когуть другій разъ. — Тоды виведено Іисуса зъ свѣтлицѣ Каяфы. Іисусъ переходячи черезъ сѣнь звернувъ своє побите и блѣде лице до Петра и поглянувъ на него зъ великимъ жалемъ. Поглядъ той прошибъ душу Петра, — вѣнь згадавъ на слова Іисусові: „Сеи ночи, перше нѣмъ когуть два разы запѣе, тричи мене вѣдречешь ся“. Сокрушений вийшовъ и плакавъ гѣрко.

Слуги и жовняръ стерегли Іисуса цѣлу нѣчь на подвѣрѣ, и черезъ весь той часъ страшно надъ нимъ згнушались. Однѣ плювали ему въ лице, другѣ били руками, инші закрывали ему очи и бючи по лицу пытали: „Пророкуй, хто тебе ударивъ, коли ты правдивый пророкъ“. И много иншихъ зневагъ дѣяли ему. Всѣ тѣ зневаги зносивъ Христосъ смиренно, не вырекъ нѣ слова, а моливъ ся еще въ души за своихъ ворогѣвъ.

Такъ минула нѣчь, и настала пятниця. Ледво за-свитало, а вже зѣбрала ся зновъ старшина жидѣвска на раду до Каяфы, щобы довести своє кроваве дѣло до кѣнця. И доповнили своє пекольне дѣло, — за малый часъ выдали засудъ смерти на Іисуса. — Однакъ Жидамъ не вѣльно було (вѣдъ коли находились пѣдъ панованемъ Римлянъ) нѣкого карати смертію, доки засуда не потвердивъ намѣстникъ римскій. Высока рада постановила тому вѣдослати заразъ звязаного Спасителя передъ ратушь намѣстника римского Пилата.

Злочестивый Юда, дѣзнавшись про се, ставъ гѣрко жалувати свого лукавого чину, вѣднѣсь срѣбняки ереямъ и старшинѣ, и голосивъ: „Согрѣшивъ емъ, бо выдавъ емъ кровь невинну!“ Але все було вже пропало. Они рекли ему: „Щѣ намъ до того; ты жури ся тымъ, що учи-

нивъ есь.“ Грызеныи совѣстію кинувъ Юда грошъ въ церкви, а самъ въ роспуцѣ поѣшовъ за мѣсто и повѣсивъ ся.

6. Судъ Пилата.

Ледви впади першій лучъ сонця на вежъ Брусалима, якъ черезъ улицъ мѣста повалила ся зъ крикомъ дика товпа людей, влекучи зъ собою нещасного чоловіка. Се бувъ Спаситель нашъ, Христось. На шиѣ висѣвъ тяжкій ланцухъ и ударявъ тяжко въ колѣна, руки були звязані, волося пошарпане, лице блѣде и окровавлене. Зѣ всѣхъ сторѣнь збѣгалась велика юрба людей, и прилучуючись до походу, насмѣвалась зъ нещасного. Попереду ступала рада жидѣвска прибрана въ святочній одежѣ и въ вѣдзнаки своего достоинства. Походъ двигавъ ся черезъ найлюднѣйшій улицъ мѣста и остановивъ ся въ кѣнци на одной просторѣй площади. Тамъ взносились величава палата. Въ округъ стѣнъ тягнувъ ся цѣлый рядъ мрамуровыхъ стовпѣвъ; широкі сходы вели на просторе пѣдвышене; на передѣ стояла вѣйскова сторожа, а выставлені орли римскі вказували, що тамъ мешкае намѣстникъ римского цѣсаря, Понтійскій Пилать. Передъ сею палатою станули Жиды; — у внутре не входили, щобы вступленемъ въ поганьскій дѣмъ не осквернили ся на великодній свята.

Пилать знавъ уже, що Жиды мають привести до него Христа; томú чекавъ вже на пѣдвышеню, окруженный вѣйсковою старшиною. Глянувши на Исуса, о котрѣмъ богато чувъ, вѣдозвавъ ся до Жидѣвъ: „Чого приходите такъ рано? якъ могли вы того чоловіка

такъ скатувати?“ На се вѣдповѣли Жидаы: „Послухай перше нашої скарги, а опѣсля суди, чи заслугоє сей беззаконникъ на милосердіє“. „Яку-жь вину приносите вы на него?“ запытавъ Пилать. Тогда стали Жидаы кричати: „Вѣнъ называє себе Мессією и жидѣвскимъ царемъ, бунтує народъ и заказує платити податокъ цѣсареви; на се маємо доказы и свѣдѣвѣ.“

Пилать дививъ ся довго на Иисуса и вельми здивувавъ ся, що Иисусъ на всѣ обвиненія зъ святою повагою мовчавъ. Се зробило на него велике вражбѣ; вѣнъ призвавъ тому Иисуса до своєї палаты и спытавъ его: „Чи ты справдѣ царь юдейскій?“ „Такъ єсть, вѣдповѣвъ Христосъ, але мое царство не єсть зъ сего свѣта.“ Пилать, хотяй поганинь, зрозумѣвъ сю вѣдповѣдь и понявъ вѣдъ разу, що наука Христа не шкѣдлива римскѣй державѣ. Тому вышовъ передъ палату и прорекъ до Жидѣвѣ: „Я не находжу вѣ томъ чоловіцѣ нѣякої провини, котрою заслуживъ бы собѣ на смерть!“ „Якъ то?! закричали Жидаы, ты не находишь вѣ нѣмъ нѣякої провини? тажь вѣнъ бунтує народъ вѣдъ Галилеѣ ажъ до Брусалима.“ И стали вѣ своѣй злости зновъ выгадувати на Иисуса: що розсѣває непокоючї вѣсти про збурене Брусалима, приказує людямъ споживати его тѣло и пити его кровь, щобъ достигнути вѣчної щасливости, каже называти себе королемъ юдейскимъ, и соблазняє цѣлый народъ не заховуючи закона мойсеевого. — И на тї обвиненія не озвавъ ся Иисусъ нѣ словомъ.

Пилать дѣзнавшись зѣ скаргъ Жидѣвѣ, що Иисусъ походить зъ Галилеѣ, хотѣвъ ухилитись вѣдъ цѣлої справы и казавъ вѣдвести Спасителя до короля Ирода, котрый мавъ власть надъ Галилеєвѣ, а на той часъ приѣхавъ на свята до Брусалима. Дѣмъ Ирода стоявъ недалеко вѣдъ палаты намѣстника.

Иродъ, прозванный Антипою, бувъ сыномъ того лютого Ирода, що при народженю Христа велѣвъ поубивати въ Вифлеемѣ и цѣлой окрестности всѣхъ малыхъ хлопцѣвъ. Иродъ Антипа бувъ чоловікъ гордый, безбожный и розпустный; вѣнь розвѣвъ ся зѣ своею законною женою, а взявъ жену свого рѣдного брата Филипа, хотяй Филипъ еще живъ и мавъ кѣлько ро дѣтей. Коли жь св. Иоанъ Креститель вытыкавъ ему се грѣшне житє, то вѣнь за пѣдмогою Иродіады казавъ стяти святому Иоанови голову.

Цѣла товпа двигнулась вѣдъ Пилата до Ирода та стала й тамъ оскаржувати Исуса. Иродъ чувъ много о Исусѣ и бажавъ вѣдъ давна его видѣти, надѣючись, що Исусъ учинить яке чудо. Пытавъ его отже о многій рѣчи, але Христосъ не вѣдповѣдавъ нѣчого на всѣ пытаня того грѣшного чоловіка. Розгнѣванный Иродъ велѣвъ убрати Исуса за-для посмѣховиска въ бѣлу одежу, котра була знакомъ королѣвского достоинства, и наругавшись зъ него зъ цѣлымъ дворомъ, вѣдѣславъ назадъ до Пилата. —

Коло 9. години рано вернули Жиды зъ Исусомъ до Пилата. Здвигъ народу бувъ великій. Мѣжь товпою крутили ся фарисеѣ и пѣдбурювали еѣ противъ Исуса. Щобъ удержати порядокъ, выступило римске вѣйско зъ оружіемъ въ рукахъ.

Пилать видѣвъ, що старшина жидѣвска лишъ зъ зависти вѣддала Исуса пѣдъ судъ; тому уживъ одного способу, щобъ его освободити. Вѣдъ давна бувъ звычай, що князѣ выпускали народови въ часѣ великодныхъ святъ одного вязня, засуженого на смерть. Въ пѣдземныхъ вязницяхъ сидѣвъ тогды великій розбѣйникъ Варава, шѣ бувъ пострахомъ для цѣлого краю. Пилать приказавъ вывести его зъ вязницѣ, поставивъ побѣчь

Исуса Христа и вѣдозвавъ ся до Жидѣвъ: „Кого хочете, чтобы я вамъ послѣ вашего звычаю пустивъ на волю: Вараву чи Исуса?“ На се стали кричати Жиды, пѣдбуреніи своєю старшиною: „Вараву, Вараву!“ „А щожъ зроблю зъ Исусомъ?“ пытавъ ся Пилать. На се закричала товпа ще голоснѣйше: „Роспни, распни его!“ Такои лютости не сподѣвавъ ся Пилать у народа. Но чтобы еѣ бодай въ части успокоити, загадавъ вѣнъ Исуса бичувати. Тому озвавъ ся до народа: „Я не нахожду въ нѣмъ нѣякои провини, але на ваші жалобы кажу его бичувати, а потѣмъ пушу на волю.“

Бичоване було дуже соромнымъ и болеснымъ. До того уживано бичѣвъ, зробленихъ зъ ременѣвъ, переплѣтанихъ дротами и заосмотренихъ на кѣнци желѣзными гачками. Бичѣ тѣ выдирали часто тѣло вѣдъ костей, а не разъ лучало ся, що нещаснї офѣры пѣдъ ихъ ударами й умирали. — На даный знакъ кинулись жовнярѣ на Исуса, здерли зъ плечей верхню одежу, привязали его до стовпа и стали бити безъ милосердія мовъ наибѣльшого переступника. Зъ глубокихъ ранъ Исуса сплывала струями найсвятѣйша кровь, и вѣдпадало тѣло вѣдъ костей.

Але дикѣсть Жидѣвъ ще не вдоволилась. „Вѣнъ є царемъ, сказали они, уберѣмъ и вѣнчаймо его якъ царя!“ И посадили Исуса на зломанѣмъ стовпѣ мовъ бы на престолѣ, надали на него грубу червону одежу, нѣбы царску пурпуру, вложили на голову терневый вѣнець, дали въ руку тростину, и приклонюючи передъ нимъ съ насмѣшкою свои колѣна зывали: „Радуѣ ся, царю юдейскїй!“ — Другї плювали на него и били по лицю, або брали тростину и били нею по головѣ, щобъ терне въ чоло и скрань глубоко входило.

Пилать, узрѣвши Исуса такъ збитого и окровавле-

ного, гадавъ, що на его видъ збудить ся вже въ закамѣнѣлыхъ сердцахъ народа милосердіе. Тому казавъ вывести Ісуса передъ палату на пѣдвышене, и показуючи народови промовивъ: „Се чоловѣкъ! Дивѣть, якій вѣнъ збитый; майте надъ нимъ милосердіе; я не находжу въ нѣмъ нѣякои вини!“ Появлене Ісуса вызвало на хвилю сочувство въ народѣ. Але фарисеѣ и книжники

стали зновъ кричати, а за ними заревѣла и цѣла товпа: „Роспни, роспни его!“

Така лютѣсть обурила вже Пилата, — тому сказавъ огѣрченый до Жидѣвъ: „Вы величаєтесь, що маєте лѣпшу вѣру, якъ всѣ народы. Если законы ваші позволяютъ роспинати невинного на крестѣ, то розѣпнѣть его; я поганинѣ не могу сего вчинити; мои законы не

позволяютъ того“. Слова тѣ тяжко завстыдывали старшихъ жидѣвскихъ, однакъ они оставали упѣрно въ своѣмъ лукавствѣ. Удаючи, що обстають за вѣрою, кликали они до Пилата: „Хотѣй вѣнъ по твоему закону и не заслуживъ на смерть; але мы маємо нашъ законъ, а по закону нашему повиненъ вѣнъ умерти, бо чинить себе Сыномъ божимъ и Богомъ“. Се застановило Римлянина, — вѣнъ погадавъ, чи не есть Исусъ дѣйсно сыномъ якого Бога. Занепокоеный тымъ, казавъ привести Исуса ще разъ въ середину дому и запытавъ: „Зъ вѣдки еси ты? — якого ты походженя?“ Але Исусъ не давъ ему теперъ нѣякои вѣдповѣды; — чоловікъ той, що не взявъ собѣ до сердца попереднихъ слѣвъ Христовыхъ, ставъ ся недостойнымъ дальшого поученя. — Пилать ображеный симъ мовчанемъ, сказавъ Исусови: „Чи менѣ не вѣдповѣдаешъ? чи не знаешъ, що маю власть роспяти тя, або пустити тя?“ Но Господь упокоривъ его гордѣсть, вказуючи на высшу силу, котра володѣе цѣлымъ свѣтомъ. „Ты не мавъ бы нѣякои власти надѣ мною, сказавъ ему Христосъ, если бы она не була дана зъ выше“.

Слова Христовѣ тронули Пилата, — вѣнъ рѣшивъ ся пустити Исуса. Але на жаль, жажда панованя зломила и теперъ добру его волю. Коли бо силувавъ ся спротивитись Жидамъ, закликала старшина: „Коли его пустишь, не еси другомъ цѣсаря, бо кождый, що называе себе королемъ, не е другомъ цѣсаря!“ Пилать налякавъ ся тыхъ слѣвъ. На его совѣсти тяжѣло много несправедливостей, — вѣнъ боявъ ся, щобъ прогнѣванѣ Жиды не обжалували его передъ цѣсаремъ римскимъ. Тому рѣшивъ ся здохтати всѣ права божѣ и людскѣ, и выдати имъ Исуса.

Въ сѣй послѣднѣй хвили одержавъ Пилать ще одноупомненє. До него прислала жена и велѣла сказати: „Не чини нѣчого злого тому праведникови, бо я терпѣла много за-для него въ снѣ!“ Погане вѣрили дуже въ сны; але все те не могло вже скрѣпити въ его серцю доброго чувства. Вѣнъ силувавъ ся ще тронути честь Жидѣвъ, мовлячи: „Чи маю роспяти вашого короля?“ Але Жиды закричали: „Не маємо короля, лишѣ цѣсаря! роспни, роспни Исуса!“ Тогды казавъ Пилать подати собѣ воды, умывъ въ очахъ цѣлого народа руки на знакъ своєи невинности, и промовивъ: „Вина за невинну кровь того чоловѣка не спаде на мене, але на васъ!“ Такъ гадавъ несправедливый судія, що водою очистити свою совѣсть вѣдъ вины, що выдавъ Святого на смерть! На те поднесла товпа страшный крикъ, котрый прошибъ небо и землю: „Кровь его най спаде на насъ и на нашѣ дѣти!“

По сѣмъ Пилать, одягнений въ одєжу намѣстника и окруженный вѣйсковою старшиною, выйшовъ на подвышенє мѣсце, засѣвъ на престолѣ, и провѣвши ще разъ всѣ скарги поднесенѣ на Исуса оголосивъ вкѣнци засудъ смерти на найсвятѣйшого Спасителя. Опѣсля выдавъ Исуса Христа въ руки Жидѣвъ, щобъ его роспяти.

7. Несенє креста и роспате Исуса.

Засудъ смерти бувъ оголошений. Жовнярѣ здерли зъ окровавленого тѣла Исуса червону одєжу, и надягли на него его власну. По сѣмъ вывели зъ вязницѣ двохъ розбѣйникѣвъ, щѣ були вже попередно осуженѣ на

смерть. Далѣй вынесли великіи и тяжкіи кресты, и вложили Иисусу и розбійникамъ на рамена, щобъ несли ихъ на мѣсце страченя. Милосерднымъ и ласкавымъ окомъ споглядавъ Иисусъ на товаришѣвъ своего горя и стоявъ подъ тягаромъ крестнымъ, готовый, распочати смертну дорогу на Голготу!

По римскому звичаю розпочинавъ похѳдъ трубачъ. Труба озвалась и похѳдъ рушивъ. Попереду ѳхала кѳница. За нею спѣшила зъ дикимъ крикомъ величезна товпа людей, несучи знаряды смерти: драбину, шнуры, цвяхи и молоты. За ними ступавъ ледво живый Иисусъ. Правою рукою придержувавъ на плечахъ крестъ, а лѣвою силувавъ ся подносити довгу одежу, щѳ спияла его въ ходѣ. Тѣло его було зранене и палене горячкою и жаждою, лице окровавлене, волосе розкинене, зъ очей сплывали тихій слезы. Омлѣваючи подъ тяжкимъ крестомъ ледво волѣкъ ся Христость, и упадавъ щѳ хвиля на землю. Жалѳсно споглядавъ вѳнъ въ округъ себе, чи не подасть ему хто помочи; але тѣ люде були безъ чутя. Зѳ всѣхъ сторѳнъ збѣгала ся глота и подносила дикій смѣхи, крики й наруги, а жовнярѣ ударяли спицами, змушуючи Христа до скоршого ходу. Иисусъ ступавъ мовчки, молячись въ души за грѣхи тыхъ беззаконныхъ.

За Спасителемъ поступали два розбійники, несучи свои кресты. Щѳ хвиля вѳдзывавъ ся трубачъ и голосивъ збѣгаючому ся народови, за яку провину засуджено Иисуса на смерть, та скликувавъ всѣхъ мешканцѣвъ мѣста, щѳбы спѣшили на видовище, яке мало вѳдбути ся на горѣ Голготѣ. Сѣмъ разѳвъ упадавъ Христость подъ тягаромъ креста, и за кождымъ разомъ здвигались вѳдъ безбожной товпы наруги, крики й удары.

Одній лишь невѣсти ерусалимскій, дивлячись на терѣнѣня Иисуса, жалѳсно рыдали и проливали гѳркіи слезы.

Зачувши ихъ плачь, звернувъ ся до нихъ Христось и прорекъ: „Доньки ерусалимскій, не плачте надѡ мною, але заплачте надъ собою и надъ вашими дѣтьми; бо незадовго прийдуть на Ерусалимъ такъ тяжкїи часы, коли люде будуть казати: горы упадьте на насъ, горбки покрийте насъ! Бо коли се стало ся зѡ мною, щѡ взявъ на себе чужу вину, то щожъ стане ся зъ самими грѣшниками, щѡ остануть въ злѡбѣ до кѡнца“. — Се процтво Христа сповнило ся. По 37 рокахъ пѡдняли Жида бунтъ противъ Риму. Тогды прийшовъ цѣсарь римскїй Титъ зъ великимъ вѡйскомъ, здобувъ Ерусалимъ голодомъ и пробоемъ, вырѣзавъ мешканцѣвъ, и збуривъ мѣсто и святыню такъ, щѡ камѣнь на камени не оставъ ся.

Сонце зближувало ся вже до полудня. Исусъ перейшовъ черезъ брамы мѣста и зближавъ ся до Голготы. Однакъ чимъ дальше, знемагавъ вѡнь щѡ разъ бѡльше. Полуднева спека палила страшно его голову, кровь и пѡтъ спливали густыми краплями зъ чола. Вкѡнци упавъ Исусъ на землю, и не мѡгъ вже двигнути креста. Въ тѡй хвили надѡйшовъ одинъ бѣднїй чоловѣкъ, Симеонъ зъ Киринеѣ. Жовнярѣ задержали его и присилували, щѡбы нѣсъ крестъ. Зъ разу опиравъ ся вѡнь, споглядаючи зъ вѡдразою на постыдне дерево; но коли Христось споглянувъ жалѡсно на него, взявъ радо крестъ и понѣсъ на Голготу.

Въ кѡнци прийшовъ похѡдъ до горбка Голготы або „лобного мѣсця“, званого тому такъ, щѡ на нѣмъ трачено засудженихъ на смерть. На силу дѡставъ ся Христось на стрѡмкїй горбъ. Величезна товпа твердосерднихъ людей стала тиснутись тутъ зѡ всѣхъ сторѡнъ або уставлялась на сусѣднихъ горахъ, щѡбъ приглядатись страшному видови.

Станувши на сѣмъ мѣсци, взяли ся люті каты до страшного дѣла. Напередъ выкопали три ямы, щобъ по роспятю Іисуса и розбѣйникѡвъ впусити и вкопати въ нихъ три крести.

Опѡсля кинулись на Іисуса и стали здирати зъ него одежу. При полудневѡй спецѣ прилипли були одяги въ многихъ мѣсцяхъ до ранъ; але каты не знали нѣякого милосердія, здирали ихъ съ цѣлою силою, а зъ ними выривали й тѣло, зъ котрого стала зновъ ляти ся кровь струями. Одѣжи тѣ роздѣлили потѡмъ каты мѣжь себе; а позаякъ верхня одежа не дала ся подѣлити, то кидали надъ нею кѡстки, кому она припаде.

У Жидѡвъ бувъ ще звычай, що засудженымъ на крестну смерть подавали мѡцне вино, щобъ запоморочити ихъ змысли й улегшити тымъ смертній муки. Однакъ люті каты вѡдказали сеи полекшѣ Іисусови, — они змѣшали вино зъ жовчію и оцтомъ, и подали ему зъ наругою такій гѡркій напѡй. Але Іисусъ не принявъ того напою, бажаючи зъ повною свѣдомостію принести жертву за рѡдъ людскій.

Теперь приступили каты до самого роспятя: зъ лютостію повалили Спасителя на землю, розтягли на крестѣ, и выпинали немилосердно его руки й ноги. За хвилию пѡднесли желѣзній молоты и стали вбивати острій цвяхи*). Тихій зойкѣ болю понѣсь ся зъ устѣ Спасителя, въ рукахъ и ногахъ трѣснули кости, и высоко брызнула свята кровь, обагряючи руки и одежу катѡвъ. По сѣмъ пѡднесли крестъ въ гору и спустили зъ цѣлою силою въ яму. Цѣле тѣло

*) Зъ цвяхѡвъ, котрыми прибито руки и ноги Христові, переходує ся одинъ въ Римѣ, другій въ скарбци въ Парижи, третій въ Тревирѣ, а четвертый затративъ ся.

Христа стряслось, выпняті руки вышли зъ суставѣвъ, омѣла голова впала на груди, раны на рукахъ роздерлись ще бѣльше, и по крестѣ поплыла свята кровь.

Бувъ се трогаячій видъ, коли роспяте тѣло повисло надъ землею, и понѣсь ся переражаячій плачь матери божои и всѣхъ, що були праведного серця! Було саме полудне. Зъ вежъ церковной вѣдозавъ ся голосъ трубы, и звѣщаючи великодный часъ взывавъ до убиваня ягнятъ пасхальныхъ. На Голготѣ утихъ на хвилю крикъ, и не одно сердце зрушилось згадавши на слова св. Іоана Предетечъ: „Се агнецъ божій, що бере на себе грѣхи свѣта“.

По роспятю Іисуса взяли ся жовнярѣ до распинаня розбѣйникѣвъ. Незадовго були и ихъ тѣла пропяті и высѣли на крестахъ по одной и другой сторонѣ Спасителя.

Римляне мали ще звычай, що надъ головами роспятихъ прибавали таблицю, на котрой выписували имя пропятого и его выну. По приказу Пилата прибито ѣ на крестѣ Спасителя верху его головы таблицю и умѣщено на нѣй написъ въ языкахъ, уживаныхъ тодѣ въ краю, жидѣвскѣмъ, грецкѣмъ и латиньскѣмъ: „Іисусъ Назарянинъ, царь юдейскій“ (І. Н. Ц. І.). Ся написъ мала вказувати, що Іисуса засуджено тому на смерть крестну, будьто стремѣвъ до найвысшой власти и бажавъ стати царемъ жидѣвскимъ*).

*) Табличка креста находить ся въ церквѣ св. Єлены въ Римѣ, але написъ на нѣй за для старости такъ стерта, що лишь деякі буквы можна ще вѣдчитати.

8. Послѣдні слова Христові и смерть.

Такъ висѣвъ Спаситель на крестѣ мѣжь небомъ и землею въ найстрашнѣйшихъ мукахъ. Але злота жи-
дѣвской товпы ще не насытилась. Стоячи пѣдъ крестомъ,
покиували они головами и злобно насмѣвались зъ его
божества, кличучи: „ Ты казавъ, що розвалишь церковь
и въ трохъ дняхъ поставишь еѣ на-ново, спаси теперь
себе самого!“ Такъ само ругались архiereѣ и кни-
жники: „ Другихъ спасає, а себе не може спасти; коли
ты царь юдейскій, то зѣйди зъ креста, а мы увѣримо
въ тебе.“ — На всѣ поруганя мовчавъ Исусъ; вкѣнци
пѣднѣсь свои завмираючій очи въ небо, отворивъ омѣ-
ваючій уста, и середъ дикого крику товпы понеслась ти-
ха молитва умираючого Богочоловѣка: „Отче, вѣдпусти
имъ, бо не знаютъ, що роблять!“

До тыхъ, що ругались Спасителеви, прилучивъ ся
и одинъ розбѣйникъ, роспятий по лѣвѣй сторонѣ, кли-
чучи до Христа: „Коли ты Христосъ, спаси себе и
насъ!“ Але таке тверде сердце вразило навѣтъ другого
розбѣйника. Той глядѣвъ вже довго на тихе лице Спа-
сителя и на ангельску его доброту, и чувъ его молитву
за тыхъ, щѣ его роспяли. Грѣшне сердце сего розбѣй-
ника зрушилось тымъ, вѣнъ пѣзнавъ въ Роспятѣмъ най-
высшого Бога, и тому звернувъ ся зъ докоромъ до своего
лукавого товариша, мовлячи: „Чи ты не боишь ся Бога?
мы терпимо справедливо и маємо заслужену кару за
провины нашій, але той нѣчого злого не учинивъ.“ По-
сѣмъ згадавши за свои тяжкї грѣхи, якихъ въ житю до-
пустивъ ся, звернувъ ся зъ жалѣсною просьбою до Христа,
благаючи: „Господи, помяни мене, коли прийдешъ до цар-
ства твоего!“ Милосерно поглянувъ Исусъ на него и про-

мовивъ : „На-правду кажу тобѣ : нынѣ ще будешь зѣ мною въ раю!“

Пѣдъ крестомъ Иисуса стояла его мати и улюбленый ученикъ Иоанъ. Пречиста мати тяжко страждучи йшла за своимъ Сыномъ на крестной его дорозѣ. Она бачила , якъ вѣнъ упадавъ пѣдъ крестомъ и заливавъ

ся кровію ; видѣла , якъ его немилосерно распинано и прибито до креста ; дивилась , якъ страшно мучивъ ся , якъ силы его опускали , очи завмирали и зближалась година смерти . На видѣ сей сердце еи роздиралось , и зъ гѣркимъ плачемъ тиснулась она до креста , обнимаючи и цѣлующи окровавленій святій ноги . Иисусъ споглянувъ на свою матѣрь , згадавъ за велику любовь ,

якои зазнавъ вѣдъ неи яко чоловѣкъ, и въ послѣднѣй своѣй годинѣ не оставивъ еѣ безъ помочи и потѣхи. Вказуючи на святого Іоана промовивъ до неѣ жалѣсно: „Невѣсто, се сынъ твоѣй!“ А звертаючись до Іоана сказавъ: „Се мати твоя!“ И вѣдъ того часу взявъ Іоанъ Марію до себе и опѣкувавъ ся нею якъ своєю матѣрю.

Коли такъ Христось середъ дикого крику товпы висѣвъ на крестѣ, затемнилось наразъ сонце и пѣтьма покрыла гору Голготу и всю землю. Темно було черезъ три годинѣ: вѣдъ дванайцатою до третьою. Сонце не хотѣло дивитись на страшне дѣло: на умираючого Богочоловѣка! Крикъ и наруги жидѣвскою товпы замовкли; всюды залягла сумовита тишина; страхъ обнявъ всю природу. Худоба ревѣла и розбѣгалась сполошена на всѣ стороны; птахи розлѣтались перелякані, шукаючи собѣ крѣвокъ. Нарѣдъ зѣбранный на Голготѣ трясъ ся зѣ страху. У многихъ будилась совѣсть, чи не бувъ той Роспятый дѣйсно Богомъ. Въ самѣмъ мѣстѣ наставъ великій переполохъ. На улицяхъ и площадахъ було глухо й пусто. Многѣ скрывали ся въ домахъ, або глядѣли боязно на затемнене небо. Въ церквѣ ставъ великій стискъ; засвѣчено всѣ лампы; вкѣнци зачавъ нарѣдъ зѣ переляку плакати, и вчинивъ ся такій гамѣръ, що й самому архиереєви тяжко було людей успокоити. — И Пилатъ налякавъ ся, скликавъ ученыхъ жидѣвскихъ и пытавъ ся о причину сеи проявы. А коли не могли ему того пояснити, то сказавъ до нихъ: „Я знаю, се знакъ гнѣву божого, бо мы проляли кровь невинного Христа!“*)

*) Се затьмѣне сонця не було проявою природною, але було чудомъ, — бо природне затьмѣне не выпаде въ часѣ

Середъ тои темноты змагались муки Христа що разъ бѣльше, и стали такъ страшными, якихъ нѣхто зъ людей нѣколи не терпѣвъ. Цѣле тѣло переходили найтяжшій болѣ и горячка, пробиті руки роздирались и лялась зъ нихъ кровь, голова опадала зъ немощи то въ одинъ то въ другій бѣкъ. Такъ мучивъ ся Христось черезъ три години. Въ кѣнци надѣйшла хвиля скону. Коло третьей години отворивъ ще Спаситель свои умираючі уста и закликавъ жалѣснымъ голосомъ: „Боже мѣй, Боже мѣй, чому ты мене оставивъ!“

По хвили сказавъ Исусъ, паленый страшною горячкою: „Жажду!“ И споглянувъ жалѣсно въ округъ себе, чи не найде ся яке милосерне сердце, що выслушае его просьбы. Але тѣ тверді люде були гѣршій вѣдъ звѣрѣвъ, — они поспѣшились завдати ему въ послѣднѣй хвили ще нову муку. Одинъ жовнярь намочивъ губку въ оцетъ, привязавъ до тростины и подавъ еѣ середъ наругъ товпы до устъ Христовыхъ. Исусъ покушавъ оцту, а видячи, що довершивъ уже своими муками дѣло нашего спасеня, прорекъ: „Совершило ся!“ По сѣмъ закликавъ голосомъ великимъ: „Отче, въ руки твои передаю духа мого!“ — Се были послѣдні слова Спасителя. Вѣдтакъ занѣмѣли уста, окровавлена голова впала на груди, очи погасли, лице поблѣдло, сердце перестало бити, — Исусъ умеръ.

Въ сѣй хвили земля сильно затрясла ся, такъ що

повнѣ, а потому тревае лишъ коротко, а нѣколи черезъ три годинѣ. — Що таке затьмѣне дѣйсно було, доказують давні свѣдоцтва. О сѣмъ пише поганьскій ученый Флегонъ, що живъ въ тѣмъ часѣ, и другій поганьскій лѣтописецѣ. Навѣтъ хиньскій лѣтописи згадують про сю прояву.

скалы розпадались, многі дома завалились, а въ святыни ерусалимскѣй зрушились высокі стовпы и роздерлась заслона передъ найсвятѣйшимъ мѣсцемъ вѣдъ горы до долу. Отворилось много гробѣвъ, а зъ нихъ выйшли давно померші люде, и ходячи зъ блѣдыми лицами по улицяхъ грѣшного Ерусалима вказували грѣзно на Голготу тай вzywали страшнымъ голосомъ до покаяня. Сей видъ зрушивъ многихъ, щѣ стояли пѣдъ крестомъ, — они упадали передъ Распятымъ на землю, били ся сокрушенно въ груди, проливали ревнй слезы жалю и вертали мовчки до своихъ домѣвъ. Навѣтъ сотникъ, щѣ стоявъ на чолѣ римского вѣйска, визнавъ явно свою вѣру въ Христа. Вѣнъ споглядавъ довго на умирающого Спасителя, видѣвъ якъ вѣддававъ Богу духа и якъ гроза пѣйшла по цѣломъ свѣтѣ; — его сердце зрушилось, вѣнъ кинувъ вѣдъ себе спису, упавъ передъ крестомъ на колѣна и бючись въ груди вzywавъ голосно: „На правду, вѣнъ бувъ Сыномъ божимъ!“

На Голготѣ стало тихо. Народъ розѣйшовъ ся боязно по домахъ. А слабе свѣтло, щѣ стало продира- тись поволи зъ за хмарь, вѣдкрывало страшный образъ. На крестѣ — мертве тѣло Господа, обагрене кровію, — голова склонена на грудехъ; пѣдъ крестомъ — въ нѣмѣ болю Матѣрь божа; а коло ней, заливаючись слезами — Іоанъ и святі невѣсты. Не далеко — кѣлька жовнярѣвъ, щѣ держали списы.

9. Погребене Іисуса.

Въ вечеръ того самого дня заходивъ у Жидѣвъ великдень. Щѣбы въ такъ великй свята не оставали

тѣла роспятихъ на крестахъ, прийшла старшина жидѣвска до Пилата и просила, щобъ наказавъ поломити роспятихъ кости (абы скорше померли) и ихъ похоронити.

Пилать вволивъ ихъ волю, и не забавомъ поѣшли жовнярѣ зъ драбинами и желѣзными друками на Голготу. Заставши розбѣйникѣвъ ще при житю, поломили имъ кости и такъ ихъ добили. Колижъ звернули ся до Исуса, увидѣли, що вже умеръ; тому не ломили ему костей, лишъ одинъ жовняръ (щобъ ще лѣпше переконатись о его смерти) пробивъ ему спиою ребро, а зъ вѣдтамъ выплыла кровь и вода, — певный знакъ смерти.

Въ той часъ жили въ Єрусалимѣ два праведнѣи жужѣ: Іосифъ родомъ зъ Ариматеѣ, и Никодимъ. Оба були членами найвысшой рады жидѣвской, але въ своѣй праведности не годились на лукавство другихъ членѣвъ. Они вѣрили вже вѣдъ давно въ Христа, лишъ зъ боязни не виявляли сего передъ свѣтомъ. Однакъ теперъ, коли побачили такѣ чуда на Голготѣ, выступили явно зъ своєю вѣрою. Іосифъ поѣшовъ до Пилата и просивъ, щобъ позволивъ ему похоронити тѣло Христове. Пилать дѣзнавшись вѣдъ сотника, що Исусъ уже умеръ, казавъ выдати святе тѣло.

Коло четвертой години прийшли оба тѣи праведники на Голготу, несучи бѣле простирало (плащаницю) и дорогѣи олѣйки. Зѣ смуткомъ приставили до креста драбину, повитягали зъ рукъ и нѣгъ гвоздѣ, зняли мертве тѣло, и помазавши олѣйками обвили въ простирало. Зѣ болеснымъ сердцемъ глядѣли они на бѣде лице Спасителя и его раны, и проливали надъ нимъ ряснѣи слезы. Опѣсля пѣдняли святе тѣло и вѣдтакъ розпочавъ ся похоронный похѣдъ. За тѣломъ Спасителя поступавъ лишъ малѣи кружокъ выбранныхъ: Матѣрь божа, спираючись на рамя святого Іоана, а за ними йшли другѣи

праведники. Сумна дружина зойшла плачучи зъ Голготы, а далѣй звернулась въ городъ Іосифовъ.

Тамъ въ городѣ находивъ ся гробъ, выкованый въ скаль. Іосифъ приговоривъ бувъ его для себе и для своей родины; але позаякъ треба було спѣшно хоронити Іисуса, то жертвувавъ се мѣсце для Спасителя. До того гробу принесли святе тѣло Христа, зложили тамъ, и приваливши вхѣдъ великимъ каменемъ розѣшлись домѣвъ зъ глубокимъ смуткомъ.

Не задовго зайшло сонце того кровавого дня. На Голготѣ сторчавъ лишь нагій крестъ, на котрѣмъ Спаситель вѣдавъ Богу духа. Всюды була глуха тишина. Блѣдый мѣсяць, щѣ въ попередній вечеръ глядѣвъ ще

на горѣ Оливной на Христа, якъ вѣнъ въ тѣни деревъ заливавъ ся кровавымъ потомъ, — кидавъ теперь свое слабе свѣтло на его грѣбъ...

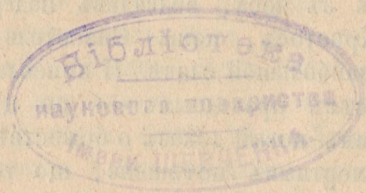
Цѣлу нѣчь зъ пятницѣ на субботу провели архиереѣ и фарисеѣ въ великомъ несупокою, боячись, щобы не сповнились предсказаня Христа и вѣнъ не воскресъ зъ грѣбу. Другого дня, въ субботу рано, пѣйшли они до Пилата и сказали ему: „Мы пригадали собѣ, що той зводитель часто говоривъ за жита, що воскресне въ третій день; томѹ прикажи стеречи его грѣбъ ажъ до третьего дня, щобъ не прийшли ученики, не взяли тѣла и не розголосили въ народѣ, що вѣнъ воскресъ зъ мертвыхъ!“ Пилатъ призволивъ на се. И заразъ поставили Жиды при грѣбъ Христовѣмъ вѣйскову сторожу и приложили печать на грѣбѣмъ камени.

Однакъ даремными були всѣ змаганя лукавыхъ, — и не довго сумували праведники надъ смертію Христа. Малай часъ, а ложь и злоба посрамились, — правда же божа засіяла въ цѣлѣй славѣ. — Заледво засвитала зоря третьего дня (въ недѣлю), а земля затрясла ся, надъ грѣбомъ Христа заяснѣла небесна свѣтлѣсть, ангель зступивъ зъ неба, вѣдваливъ надгробный камѣнь, и Исусъ Христось, нашъ Спаситель, воскресъ зъ мертвыхъ въ наибѣльшой славѣ. И понеслась та вѣсть — на радѣсть всѣмъ праведнымъ — по цѣлому свѣтови, голосячи людемъ новый доказъ о божествѣ Христа, и несучи намъ смертнымъ потѣшене, що тою силою Христовою й мы всѣ колись зъ грѣбѣвъ воскреснемо! Такъ грѣбъ Христовый — зразу мѣсце найтяжшого смутку и пониженя — ставъ ся для християнства наибѣльшою радѣстію и славою!

Редакторъ сѣи книжки проф. о. Олександръ Стефановичъ.

З М Ъ С Т Ъ .

	Сторона
1. Рада нечестивыхъ	3
2. Послѣдня вечера	7
3. На горѣ Оливной	10
4. Поймане Иисуса	12
5. Иисусъ передъ судомъ Анны и Каяфы. Вѣдречене Петра. Роспука Юды	16
6. Судъ Пилата	21
7. Несене креста и роспяте Иисуса	27
8. Послѣдній слова Христови и смерть	32
9. Погребене Иисуса	36

98. Географія Руси, зъ мапою	45	кр.
101. Порадникъ для крамниць	12	"
102. Сагайдачный	7	"
111. П'єсарь Францъ Іосифъ І.	12	"
112. Нашъ законъ громадскій	30	"
114. Порадникъ л'вкарскій, Іос. Селюха	24	"
115. Повѣстки	8	"
117. Силы природы	10	"
119. Про касы пожичковѣ	10	"
121. Про городину, О. Степовикъ	15	"
122. Середь ледового моря. В. Чайченка	15	"
123. Конкуренція шкѣльна, Дра Евг. Олесницького	18	"
124. Два славян мужѣ —И. Гутенбергъ Д. Гарфільдъ. Чайченка	30	"
125. Илюстрована исторія Руси	50	"
130. Про управу ячменю и вѣвса	12	"
131. Образы страстей Иуса Христа	10	"
132. Иванъ Котляревскій. В. Чайченко	10	"
133. Л'вкаръ Исаакъ	10	"
134. Зъ житя хлѣборобѣвъ	10	"
134—138 Календарь на р. 1892	50	"

II. КНИЖКИ, котрѣ ПРОСВѢТА закупила або даромъ дѣстала:

1. Нѣмецко-рускій словарь Ом. Партыцкого	1 злр.	—	кр.
2. Маруся. Квѣтки-Основяненка		10	"
3. Вечери на хуторѣ, повѣсти Гоголя, 2 томы		65	"
4. Непропаца сила, дра И. Пулюя		40	"
5. Правотарь рускій народный, Лукичъ Василь	2 злр.	50	"
6. Сербскѣ думи і пісні	1 злр.	—	"
7. Де-що про свѣт Божий		30	"
8. Розмова про небо и землю		12	"
9. Исторія руской литературы, Ом. Огоновского томъ 1—170, томъ II— 3 зр., томъ III. 2 зр.; разомъ	6 злр.	70	"
10. Мѣзрѣвка. Написавъ Б. И.		10	"
11. Словарь руско-нѣмецкій, Желеховского	12 злр.	—	"
12. Исторія Н. Костомарова ч. I.		50	"
13. Наші просвітні починки. Д. Т.		10	"
14. О Франциску Скоринѣ		10	"
15. Творы Навродкога ч. I.	1 злр.	—	"
16. Выстава археол. л'вѣвска, 50, фотог. Тшемеского	6 злр.	—	"
17. „Кобзарь“, збѣрникъ квартетѣвъ		60	"
18. П'яньство, нещасте народа		5	"
19. Иванъ Гусь Шевченка, музика Лисенка (на фортепянь)		50	"
20. Драматичный творы Григ. Бораковского	1 злр.	30	"
21. Живочій вѣнокъ	2	"	—
22. Поезіи В. Масляка ч. I.	1	"	—
23. Марко Вовчокъ II. 25. III. — 15 кр.		40	"
24. Щедровки и коляды		12	"
25. Литературна часть календаря зъ р 1886 и зъ р. 1887.		по 10	"
26. Проскурка Юр. Федьковича		10	"
27. Войскова така		15	"
28. Про вивлащєня подѣ желѣзницѣ		15	"
29. Про выборы до сойму (друге выданє)		18	"
30. Про выборы до рады державной		10	"
31. О пожичкахъ		13	"
32. Новый податокъ грунтоный		15	"

ПРОВЕРЕНО
С/Ф. 19

33. О опікунахъ та кураторахъ .	
34. Кирилъ и Методій, рѣчникъ по	
35. Ватра — стрыйскій альманахъ	
36. Угорска Русь Лукича	
37. Портретъ Тараса Шевченка	
38. Карта Галичины, Буковины и угор. Руси	
39. Степь, херсонскій альманахъ	1 злр.
40. Альбумъ заслуженныхъ Русинѣвъ	по 1 "
41. Устиновичъ, Ярополкъ драма	12 "
42. Дальшій вѣдѣтки до альбума засл. Русинѣвъ	15 кр.
43. Етнографія Славянщины	50 "
44. Гальшка Ом. Огоновского	15 "
45. Рускій свѣванникъ, збѣрникъ пѣсенъ 40 кр., оправный	15 "
46. Шляхта ходачкова, Гр. Григоріевича	10 "
48. Сказъмъ собъ правду въ очи. Обычный	45 "
49. Законъ о загальнѣмъ ополченю	50 "
50. Minoritâtsvotum Dr. Smal Stocki	1 злр. 50 "
51. Исторія Руси. Стефанъ Качала	2 " 15 "
52. Историчный монографівъ М. Костомарова	1 " 56 "
53. Книжій періодъ Руси-Украины, Г. Иловайскій ч. I.	1 " 85 "
54. " " " " ч. II.	1 " 55 "
55. Монографівъ до Галицкои Руси	1 " 65 "
56. Исторія княз. литовского В. Антоновичъ	5 " — "
57. Богданъ Хмельницкій, М. Костомаровъ 3 томы	10 "
58. Prima vege, збѣрникъ поезій Ю. Шнайдеръ	10 "
59. Оповѣданя Дан. Мордовня	10 "
60. Въ Карпатахъ, Ивана Нечуя	10 "
61. Галицкій образки Ив. Франка	10 "
62. Лихій день Григ. Григоріевича, комедія	10 "
63. Творы Степана Руданьского	30 "
64. Люборадскій повѣсть А. Свидницкого	50 "
65. Учебникъ свѣву. Ив. Кипріянь	30 "
66. Сбздвяна нѣчь, лібретто	5 "
67. Писанка	5 "
68. Дѣвпрова чайка	1 зр. 50 "
69. Фаветь Ив. Гете	80 "
70. Раевскій и панславизмъ	

0,30
23459

Р/1 10
445к

Ч. 131.

"ПРОСВѢТА"

Образы Страстей ИСУСА ХРИСТА
Цѣна 10 кр.

Рѣкъ 1891.
Книжочка 4.

III. ФОРМУЛЯРЬ.

1. Дневникъ касовый одна лібра	40 кр
2. Книга довжниківъ, одна лібра	40 "
3. Книжочка для пожичаючого, 100 екс.	65 "
4. Записъ або Скрипть, 100 екс.	1 зр. — "
5. Позовъ въ справахъ дробныхъ, одна лібра	25 "
6. Статутъ читальнѣ вразъ зъ поданѣмъ до Намѣстництва (5 примѣрникѣвъ статута и 1 прим. подани)	20 "
7. Формуляръ для касъ позычковыхъ на ладъ "Заком. Правды" а) Книга касова, б) книга довжниківъ, в) контрактъ купна одна лібра, г) книга мастку желъзного, одна лібра по	40 "
д) Книга мастку пѣдручного, е) протоколъ одна лібра	45 "
8. Повномочіе одна лібра	40 "
9. Контрактъ купна взѣръ а) б) в) лібра по	40 "
10. Поданя о екс- и митабуляцію права власности, взѣръ а) б) в) г) ліб. по	40 "
11. Написы до поданъ о митабуляцію лібра	20 "
12. Статутъ касы пожиковои вразъ зъ поданѣмъ до Намѣстництва 5 прим. стат. а 1 под.)	20 кр.